

Vad vet du om din skola?

Ett temaarbete som kan involvera flera skolämnen. Eleverna får studera flera aspekter av skolmiljön, arkitekturen, skolgården och intilliggande närmiljö och reflektera. I en ytterligare fördjupning kan eleverna arbeta med vad de tycker om skolan och föreslå förbättringar. Temat kan fungera för elever från årskurs 4 och uppåt i högstadiet, t.o.m. årskurs 9. Ju äldre eleverna är desto större krav.

Lektionerna/temat beskrivning:

Hur ser skolan ut? När är skolan byggd? Vad är den byggd i för material? Vem var arkitekt? Hur är skolan tänkt att fungera? Fungerar den som den ska, eller skulle man behöva ändra på något? Är klassrummet fint eller fult? Hur upplever man egentligen korridorerna? Är skolgården trevlig? I det här temat ska vi ta reda på så mycket som möjligt om skolan. Berätta att ni ska ha detta som tema under en viss tid och att alla ska skriva "loggbok" eller dagbok och anteckna vad man gjort under detta tema varje dag.

Loggboken kan antingen fyllas i under slutet av lektionen, eller vara hemläxa till nästa dag. Lektionerna kan vara mer än en lektionstimme, det anpassar läraren själv efter klassens kapacitet och kunskapsnivå.

Första lektionen:

Låt barnen gå runt i skolan med "arkitekturglasögon" och fundera kring skolan och hur den ser ut och fungerar. Vad är bra och vad är dåligt? Bestäm ett antal stationer som ska studeras; klassrummet, korridoren, toaletterna, huvudentrén, trapporna och skolgården. Låt barnen göra anteckningar, text och bild, på varje station och samla sedan klassen och gå gemensamt igenom vad var och en ritat och skrivit. Se till att dagen dokumenteras i barnens loggböcker.

Andra lektionen:

Fördjupad kunskap, studera de ritningar som finns på skolan. Titta på ritningarna när de är daterade och vem som gjort dem, det finns alltid en ruta i nedre högra hörnet med dessa uppgifter. Diskutera hur skolan är sammansatt med korridorer, klassrum, ev. aula mm och hur skolan och skolgården förhåller sig till varandra. Finns det en särskild ritning över skolgården? Var är klassrummet placerat i ritningen?

Låt barnen mäta upp klassrummet, väggar, fönster, dörrar mm och göra en enkel ritning i skala 1:50. Avsluta med loggboksifyllning, barnen sammanfattar vad de lärt sig denna dag. Ritningen kan läggas/klistras in i loggboken.

Förslag till fördjupning:

Låt barnen även mäta och rita in klassrummets möblering.

Tredje lektionen:

Upplev skolan med alla sinnen. Låt barnen gå runt igen och dokumentera skolan med kamera eller teckningsblock/anteckningsblock. Dela in dem i grupper och låt varje grupp studera en speciell plats och koncentrera sig på vilka material de ser, tegel, plåt, trä, stål, betong... och vilka färger som materialen har. (Använd gärna frottage, en teknik där man lägger ett papper på en yta med struktur

som man gnuggar fram på pappret med krita blyerts eller kol.) Hur låter det på den platsen? Luktar det något speciellt? Är det några regler som är viktiga för den platsen?

Sedan samlas klassen och har en gemensam genomgång av platserna, och berättar för varandra.

Var det någon plats som var jättefin? Var det någon plats som var hemsk?

Avsluta med loggboken. Teckningar, foton, texter, kanske materialprov eller frottage-bild.

Förslag till fördjupning:

Den som har tekniska möjligheter och dito kunskap kan låta eleverna filma miljön med videokamera alternativt filma med mobilerna. Men det förutsätter att man har möjlighet att visa filmerna och även redigera i dem eller redigera samman dem.

Fjärde lektionen:

Studiebesök på kommunen, länsmuseet eller hos arkitekten som ritat skolan (eller alla tre ställena om tid och möjlighet finnes). Barnen vet nu en massa om sin skola och kan ställa frågor. Lektionen kan förberedas genom att eleverna får skriva ned minst en fråga var att ställa. Det är viktigt att barnen antecknar de svar de får på sina frågor. Loggboken fylls i.

Femte lektionen:

Guidad tur med skolans arkitekt. Barnen guidar arkitekten och arkitekten guidar barnen. Ett annat alternativ är att gå runt med rektorn för skolan och barnen berättar om hur de upplever byggnaden och skolgården, vad som är bra och vad som är dåligt. Guidningen bör föregås av att barnen planerar vad de ska visa och bestämmer vilken rutt man ska gå.

I loggboken berättar barnen med egna ord vad som hänt denna dag och vad man lärt sig.

Sjätte lektionen:

Gör ett studiebesök på en annan skola på orten, gå runt i skolan och besök en annan klass. Vad är lika, och vad är olika? Kan man se vilken tidsålder som den besökta skolan är från? Låt barnen förbereda besöket genom att formulera varsin fråga till den andra klassen. Se till att de antecknar frågor och svar och att de för sin loggbok/dagbok.

Sjunde lektionen:

Uppsats, Min drömskola hur skulle den vara? Vad skulle man kunna göra i en drömskola? Hur skulle "klassrummet" se ut? Skulle man ha klassrum – eller något annat? Hur skulle skolgården se ut? Plats för vild och fri fantasi. Hur ser skolan ut om 100 år?

Förslag till fördjupning:

Låt barnen bygga en modell över sin drömskola. Helst någorlunda skalenlig.

Annan fördjupning:

Låt barnen skriva varsin dikt om skolan, "min drömskola" eller någon annan rubrik.

Fördjupning i engelska:

Låt barnen skriva uppsatsen på engelska.

Åttonde lektionen:

Gör en utställning av temarbetet och bjud in föräldrarna och de personer som klassen träffat under temarbetet. Låt barnen presentera vad de gjort. Dela upp presentationerna så att alla får berätta en liten del och visa tillhörande bilder. Låt de andra eleverna på skolan få se utställningen.

Fördjupning:

Klassen kan göra en presentation som kan läggas på skolans hemsida.

Förberedelser

Läraren kan förbereda temat genom att göra lite efterforskning kring skolan. Det kan finnas material på skolans egen hemsida. På kommunens stadsbyggnadskontor alternativt plankontor finns alltid bygglövsritningar som visar hur skolan är ritad och byggd. Där kan man också få fram namn på den arkitekt som ritat skolan alternativt ritat den ombyggnad som eventuellt skett. Om arkitekten finns inom orten kan det vara mycket intressant för klassen att besöka honom eller henne för en intervju. Länsmuseum i ert län kan mycket väl ha en hel del historik att förmedla kring skolan om den är gammal.

Studiebesök

Besök kommunens stadsbyggnadskontor alt. planavdelning el. dylikt och be dem berätta om skolan och dess tillkomst och historia. Där finns också alltid kartor att studera och man kan få (eller köpa) kopior av kartor och ritningar.

Besök ert Länsmuseum om det är en gammal skola. Länsmuseum har som regel ett fint material kring lokal bebyggelse, kultur och arbetsliv.

Det kan också finnas en hembygd förening med medlemmar som kan ha något att berätta.

Besök den arkitekt som ritat skolan (så får eleverna se ett arkitektkontor) eller be honom eller henne att komma till klassen och gå runt på en guidad vandring i skolmiljön. Arkitekten kan tycka att det är mycket intressant att diskutera den byggda miljön tillsammans med eleverna – och lärarna...

Material

Kamera, loggbok, teckningsmaterial, anteckningsböcker, långa måttband eller tumstockar, linjaler, millimeterpapper för ritningen.

Eventuellt videokamera, och dator med redigeringsmöjlighet, om man vill filma.

Om man satsar på modellbygge behövs material att bygga med, kartonger i olika färger och tjocklekar, knivar, saxar, limpistoler, tejp, piprensare, plastfilm i olika färger mm. Det är också bra att ha en stor oöm plastskiva som eleverna kan använda som underlag när de ska skära. Det mesta materialet finns i välsorterade kontorsvaruaffärer. Eleverna kan också ta med sig allt möjligt återanvändningsmaterial hemifrån att bygga med.

Redovisning

Loggbok efter varje lektion. Utställning för föräldrar och resten av skolan.

Eventuellt sammanställs materialet på skolans hemsida, om man så vill.

Skolämnen som berörs

Samhällskunskap, geografi, teknik, matematik, historia, svenska, bild.

Förslag på litteratur:

Arkitektur i skolan – för att se världen med nya ögon. Suzanne de Laval (2007)

I denna bok finns en beskrivning av hur ett par lärare framgångsrikt genomförde ett sådant tema "min drömskola" i sin klass under ett helt läsår, årskurs 5. (sid 35-38)

Så byggdes husen 1880-2000. Cecilia Björk, Per Kallstenius och Laila Reppen (2003)

Här kan man se hur byggnader är uppbyggda med olika material. Så man kan förstå det som finns under ytan. Mest intressant för de som vill göra en fördjupning.

Barns rätt till staden – om arkitekturpedagogik som demokratisk metod i Göteborg. Mie Svennberg och Mania Teimouri (2010)

I denna bok presenteras en mängd projekt och teman som arkitekturpedagogerna i Göteborg genomfört under tio år. Där finns massor av tips på lektioner för såväl stora som små barn.

Bakgrund: Varför ska man använda arkitekturen, byggnader och platser i undervisningen?

Den byggda miljön finns tillgänglig överallt, alldeles gratis. Vi använder byggnader hela tiden och det är naturligt att använda dem i undervisningen. De kan både ge inspiration och de kan provocera. Klassrummet, skolan, skolgården, vägen till skolan – allt kan fungera som läromedel och en pedagogisk resurs. De kan utforskas och man kan få nya idéer. Bara på en gata kan man hitta byggnader från olika tidsepoker och med en mängd olika funktioner. Man kan därmed levandegöra det byggda kulturarvet.

Barnen tycker det är roligt att gå ut och studera närmiljön. Vad är vackert och vad är fult? Varför tycker man det? Barn lär sig saker på många olika sätt, att lära sig genom att uppleva med kroppen och alla sinnen, att känna och prova är stimulerande. Det kan stödja arbetsglädjen i barns och vuxnas lärande.

Det är viktigt för demokrati och medbestämmande – att barn och unga får insikter om och erfarenheter av att delta i samhällsplaneringen och hur den byggda miljön kan påverkas.

Det kan också ge teknikkunnande – praktiska erfarenheter av byggande och byggteknik kan befrämja teknik-, matematik- och naturvetenskapliga ämnen i skolan.